

Eva Kraus Srebrić i Zoran Gačić:
**REČNIK SRPSKOHRVATSKO-
GRČKI I GRČKO-SRPSKOHR-
VATSKI**, Naučna knjiga, Beo-
grad 1988.

S obzirom na nedostatak ozbiljnijeg dvojezičnog novogrčkog rječnika u nas, objavljivanje »Rečnika srpskohrvatsko-grčkog i grčko-srpskohrvatskog« iščekivano je s nestrpljenjem, iako su zahvaljujući najavljenom naslovu postojale nedoumice je li riječ o novogrčkom ili starogrčkom jeziku. Pozitivna su očekivanja bila potkrijepljena i činjenicom da je objelodanjivanje ovoga rječnika preuzela renomirana izdavačka kuća iz Beograda »Naučna knjiga«, specijalizirana za štampanje školskih udžbenika. Najava je upućivala na to da se radi o ozbiljnom pothvatu, o priručniku ne samo za stručnjake koji se bave novogrčkim jezikom ili za neprofesionalce koji se za novogrčki zanimaju, nego i za mnogobrojne Grke koji studiraju na fakultetima srpskog ili hrvatskog govornog područja. Nadali smo se da će takav priručnik moći potisnuti razne druge »rječnike« koji su prvenstveno namijenjeni turistima, a tiskaju se uglavnom u Grčkoj i o njihovoj je stručnosti bolje i ne govoriti.

»Rečnik srpskohrvatsko-grčki i grčko-srpskohrvatski« autora Eve Kraus Srebrić i Zorana Gačića recenzirao je mr Aleksandar Jovanović (profesor Pedagoške akademije u Beogradu), konzultant je bio Hristos Dimitriadis, a autori se u predgovoru posebno zahvaljuju dr Olgi Mišeski-Tomić »na sugestijama prilikom izrade koncepcije i izbora metodologije rada«. Rječnik ima 281 stranicu i štampan je prošle, 1988. godine u nakladi od 4.000 primjeraka.

Autori u predgovoru obrazlažu razloge kao i svrhu sastavljanja ove knjige. Navode da je rječnik »nastao iz potrebe da se dva susedna naroda međusobno bolje upoznaju komunicirajući savre-

nim grčkim, odnosno savremenim srpskohrvatskim jezikom«. Na žalost, već i nakon prvog letimičnog pogleda, moramo konstatirati da bi se pomoću ovako koncipiranog i objelodanjenog rječnika komunikacija »dvaju susednih naroda« mogla vrlo teško uspostaviti. I to ne samo zato što se između tih »dvaju susednih naroda« nalazi jedan treći, koji je u Grčkoj službeno nepriznat. Presudni razlozi nisu geografsko-političke već prvenstveno stručne prirode. Naime, pomnijom analizom rječnika i određivanjem odnosa broja pregledanih riječi i primjedbi na njih, možemo ustanoviti da se gotovo uz svaku može staviti neki manji ili veći prigovor. Nije, dakako, potrebno posebno isticati koliko napora, ustrajnog rada i stručnosti zahtijeva svaki ozbiljniji leksikografski rad, pogotovu ako je riječ o pionirskom zahvatu, kao što je to slučaj s ovim rječnikom. Međutim, uz puno razumijevanje za sve poteškoće oko stvaranja ovoga rječnika i uz najveću dobronamjernost u procjeni ovakva zahvata, ne možemo pronaći dodatne razloge koji bi ublažili ocjenu da je 25.000 leksema obrađeno na najneadekvatniji mogući način. Primjedbe su takve prirode da — ako bi se uvažile — morale bi rezultirati i novim rječnikom. Kao prvo: »Uputstva za korišćenje rečnika«, koja slijede predgovoru, teško mogu nositi takvo ime, jer sadržavaju isključivo alfabet srpskohrvatskog i grčkog jezika, i to dvaput potpuno identično (jedan na jednoj strani s naslovom na srpskohrvatskom i drugi na drugoj naslovljen na grčkome jeziku). Upute o izgovoru nužne su za korisnika ovakva rječnika, te su se, dakako, morale naći i u ovim »uputstvima«. Osim toga, u skladu s intencijama leksikografije navedenim u predgovoru, smatramo da je osim načina izgovora bio potreban i kraći opis srpskog ili hrvatskog i grčkog jezika. Jednako tako, imajući u vidu specifičnost i naše i grčke jezične situacije, ne bi bilo suviše pretenciozno očekivati i kraći zapis o toj problematici, uz objaš-

njenje njenih glavnih karakteristika. Na taj bi se način objasnile i neke jezične posebnosti implicirane i u samome rječniku. Tako bi, na primjer, grčki čitaoci mogli lakše shvatiti opasku autora u predgovoru da »leksik srpskohrvatskog jezika u ovom rečniku, pripada savremenom jezičkom standardu u okviru ekavskog izgovora istočne varijante srpskohrvatskog jezika«. U tom bi smislu i našim čitaocima bilo svrsishodno barem ukratko eksplicirati pojmove »dimotiki« i »katharevuse« (koji se, doduše, spominju u predgovoru, ali samo u okviru napomene autora da grčki dio leksika svakodnevnog govora potječe iz »dimotikija«, dok je dio iz oblasti znanosti preuzet iz »katareuse«, upotrebljavajući pritom i krivi naziv za katharevusu »κα — θαρρεύουσα«). Na isti bi se način trebalo objasniti fenomen diglosije, tj. jezične pojave koja je bitno obilježila razvoj najstarijega jezika u Evropi. Svakako je morao biti uvršten i podatak da je dimotiki od 1976. i službeni jezik Grčke, što je utjecalo na to da se jezična situacija od tada u velikoj mjeri promijenila, te proces standardizacije u novogrčkom još ni izdaleka nije dovršen. Dakako da ta činjenica otežava svaki zahtjevniji leksikografski rad, te nije slučajno da za sada (dok se ne objavi veliki novogrčki rječnik u izdanju Instituta za jezik »Manolis Triandafilidis« Sveučilišta u Solunu) ne možemo navesti niti jedan novogrčki rječnik koji bi nam u cijelosti pomogao u nalaženju aktualnih standardnih oblika. No, takvo stanje ne opravdava velik broj propusta ovoga rječnika. Nije, na primjer, razumljivo zašto se u rječniku koji izlazi 1988. godine pojavljuju i morfološki oblici katharevuse, u trenutku kada se čak i zakoni u Grčkoj postepeno prilagođuju ili mijenjaju u dimotiki. Naravno da ne osporavamo uvrštenje leksema iz katharevuse. Kao organski dio novogrčkoga, oni su sastavni dio svakoga vokabulara ovoga jezika, i to ne samo u oblasti znanosti (kako se u rječniku navodi). Međutim, kako se leksik katha-

revuse u međuvremenu, u većini slučajeva, prilagodio morfološkoj dimotiki, trebao se pojaviti u tim oblicima (npr. imenice na -ων ili feminina na -ις).

Ako je pak bila posebna želja istaknuti fundus riječi iz katharevuse, autori su mogli takve nakane realizirati i posebnim grafičkim znakom ili pak u zagradi dodati i leksem na katharevusi.

Razmotrimo li samu koncepciju izrade rječnika, primjedbe su još ozbiljnije naravi. Na žalost moramo ponoviti konstataciju da je realiziran na krajnje nestručan i nekompetentan način. Nedostatak morfoloških oznaka pokazuje kolikom se dozom površnosti pristupilo postavljenom zadatku. Jedino se u srpskohrvatskom dijelu nalaze morfološke oznake za imenice (rod), za glagole (glagolski vid), dok se pridjevi pojavljuju u sva tri roda. Međutim, u grčkom dijelu rječnika ne nalazi se niti jedna gramatička odrednica. Čak se i imenice pojavljuju bez člana, a pridjevi samo u muškome rodu: αβγό, αγγεῖον, αγγελία, αγγελικός, αγενής.

Semantički dio »Rječnika srpskohrvatsko-grčkog i grčko-srpskohrvatskog« izrađen je na sličan površan način. Dvoimice koje se javljaju kod svakog sličnog leksikografskog rada, tj. izbor između mogućih prijevodnih ekvivalenata, riješene su u ovome rječniku tako da se u većini slučajeva prevodi samo jednom riječju. Autori su u predgovoru ovakvo rješenje opravdali intencijom da se prevodi »najfrekventniji semantički kontekst« u kojem se leksem javlja. No, i tu se ne možemo složiti s realiziranim htjenjima. I to iz više razloga. Kao prvo i najbitnije: golem broj riječi naprosto je krivo preveden. Njihovim popisom mogao bi se sataviti novi rječnik. Navedimo ovom prilikom barem neke od krivo prevedenih leksema:

apelovati: επικεφαλής (umj. επικα — λούμαι (τι))

četka: βλενωδής (umj. βούρσα)

češalj: διαλυστήρα (umj. χτέκι(α))

izrezati: σκάβω (umj. κόβω; εκτέμνω (καθ.))

iskoristiti: καταλώ (umj. επωφελούμαι; εκμεταλλεύομαι)

iskustvo: πράξις (umj. εμπειρία)

iznositi: βαλαντώνω (umj. βγάζω)

juriti (se): πηλαλώ, συνερίζομαι (umj. κυνηγώ, -ούμαι)

isplanirati: τεκταίνομαι (umj. σχεδιάζω)
nepprivlačan: ελκυστικός (umj. μη ελκυστικός; μη γοητευτικός)

ostati (pf): σφίγγω (umj. μένω)

prihvatljiv: ευθύνη (umj. παραδεκτός)

presaviti (se): ελλειπτικός (umj. αναδιπλώνω)

preduzimanje: ανάκτορον (umj. επιχείρηση)

pešačenje: βούλομαι (umj. πεζοδρόμος, πεζοπόρος)

prejesti (se): αποτρώγω (umj. παρατρώγω)

vešalica: κρεμαστός (umj. κρεμάστρα)

zapat: δυσμαί (umj. δύση)

željezničar: σιδηροδρομικός (umj. σιδηροδρομικός, υπάλληλος)

ηθογραφία: etnografija (umj. »etografija«, opisivanje morala, karaktera i običaja, npr. kao književnog žanra).

Nemanji je broj slučajeva kada je ponudeno prijevodno rješenje doduše moguće, ali po čestoti nikako ne zaslužuje da bude navedeno kao jedino. Npr.: intelligentan: αγχίνους, ισπιτιώανφει: ερώτησις, ispitivati: ψιλωρωτώ, instinktivan: ορμέμφυτος jadan: αξιολάκρυτος, jak: σθεναρός, lenj: αργός, kuća: οικία, vrtoglavica: σκοτοδίνη itd.

Brojni arhaizmi i turcizmi dodatno opterećuju ovaj rječnik, te predstavljaju nepotreban — a u svakom slučaju neobilježen — otklon od standarda (grčki primjeri):

Arhaizmi:

ηώς: zora

ήττον: manje

umreti: θνήσκω

peškir: μάκτρον, χειρόμακτρον

ružan: δυσειδής

pažljiv: μειλίχιος

prijati: τέρπω

μέλας: crn

όμβριος: kišan

Turcizmi:

zid: ντουβάρη

χαιβάνη: životinja

γιαπί: izgradnja

καισί: kajsija

Kako su nastali neki od tih neshvatljivih propusta, lako se može uvidjeti iz načina na koji su korišteni rječnici navedeni u predgovoru knjige. Autori pokazuju ne samo slabo poznavanje novogrčkog, već i engleskoga. Kako inače objasniti na primjer omašku s natuknicom »Balkan« koja se prevodi kao »balkanski« (βαλκανικός), jer u engleskom izvoru novogrčkog rječnika (The Oxford Dictionary of Modern Greek, J.T. Pring, 1986) stoji βαλκανικός, ali uz oznaku (α), tj. da je riječ o pridjevu i sl.

Neshvatljivo je čak da sami autori nisu imali strpljenja da usklade natuknice srpskohrvatskog dijela s grčkim, jer se isti leksemi sasvim drukčije pojavljuju. Primjedbi bismo mogli još pronaći (golem broj stamparskih pogreški na primjer), ali, kao što smo već naveli, uz najbolju namjeru i uz puno razumijevanje poteškoća koje se javljaju kod sličnih pothvata, moramo konstatirati da je drugo izdanje rječnika potrebno u cijelosti nanovo redigirati, to će reći: napisati nov rječnik. Ne sumnjamo, s obzirom na velik broj grčkih studenata u Beogradu, da će naklada od 4.000 primjeraka pronaći kupce, iako sumnjamo da će ovaj rječnik moći zadovoljiti njihove potrebe, jer na primjer nema riječi »fakultet« i dr.

Na kraju rječnika nalazi se dodatak s brojevima (osnovnim i rednim), danima i mjesecima, kontinentima, državama, gradovima i novčanim jedinicama.

Vesna Cvjetković Kurelec

K. B. Frost. **EXITS AND ENTRANCES IN MENANDER.** Oxford: Clarendon Press 1988, 125 str.

Kad su početkom ovog stoljeća među iskopinama drevnog Afroditopola otkriveni prvi značajniji rukopisni ostaci Menandrovih komedija, filološko proučavanje Menandra dobilo je nov zamah. Ukorak s mukotrpnim nastojanjem papirologa da iz teško čitljivih i teško popraavljivih rukopisa izvuku prvobitnu tekstnu postavu, stranice stručnih časopisa stale su se puniti raspravama o djelu komediografa s čijim se gubitkom humanistička javnost gotovo već bila i pomirila, a kojega se stari nisu ustručavali smjestiti uz bok samom Homeru. Nadati se novim nalazima i dalje je dopušteno, no kad je riječ o dostupnim tekstovima, s dosta se sigurnosti može tvrditi da je temeljni dio filološke obrade već obavljen. Sandbachovo izdanje (*Menandri reliquiae selectae*, Oxford 1972) smatra se standardnim, a uskoro će mu se — treba vjerovati — pridružiti i preostali svesci Arnottova dvojezičnoga izdanja (*Menander*, London/Cambridge, Mass. 1979 —). Sasvim očekivano, proučavatelji Menandra počeli su se obraćati i manje fundamentalnim aspektima njegova opusa.

U takve se priloge ubraja i najnovija studija K. B. Frosta. Čitalac neće pogriješiti ako je, prosuđujući prema naslovu, poveže s onom filološkom strujom što je u posljednje vrijeme među grecistima koji se bave dramom prilično omiljela, a koja u prvi plan nastoji izvući pomalo zapostavljen scenski komplet dramskoga teksta.

Pod utjecajem — pa makar i neizravnim — lingvističkog prodora u znanost o književnosti i semiološkoga inzistiranja na slojevitosti i raznorodnosti značenjskog sustava koji je u kazalištu na djelu, osjetila se i u klasičnoj filologiji potreba da se u proučavanju drame pažnja plan-ski posveti *tekstovima predstave* — ne,

dakako, preoblici koju verbalni tekst doživljava zahvaljujući dramaturškim i redateljskim zahvatima, već cjelokupnoj njegovoj scenskoj dimenziji kakva nedvosmisleno proizlazi iz rečenica likova, bez obzira na rješenja što ih predlažu pojedinačne kazališne postave; drugim riječima, onomu što se na angloameričkom govornom području označava terminom *stagecraft*.

Filolozi koji su se opredijelili za takav pristup antičkoj drami nerijetko govore — opet u duhu vladajuće znanstvene paradigme — o scenskoj *gramatici* dramskih tekstova. U tome su neki neistomišljenici unutar struke prepoznali priliku za dosjetku i priljepili im podrugljiv nadimak »grammar school«. No, ta neugodna ocjena, ako ništa drugo, u najmanju ruku svjedoči o prepoznatljivosti i metodološkoj dosljednosti autora poput Taplina (*The Stagecraft of Aeschylus: The Dramatic Use of Exits and Entrances in Greek Tragedy*, Oxford 1977; *Greek Tragedy in Action*, London/New York 1978), Mastronardea (*Contact and Discontinuity: Some Conventions of Speech and Action on the Greek Tragic Stage*, Berkeley/Los Angeles 1979) ili Hallerana (*Stagecraft in Euripides*, London/Sydney 1985). Kritičko preispitivanje stvarnih dometa ovakva pristupa antičkom dramskom stvaralaštvu vjerojatno ne bi rezultiralo bezuvjetnim hvalospjevom, ali spomenutim autorima — a Oliveru Taplinu prije svih — valja priznati načelnu zaslugu: upravo njihovi napori u najvećoj mjeri pridonose izvlačenju antičke drame iz zlatnog rezervata tradicionalno shvaćene klasične filologije i otvaraju praktičan komunikacijski kanal prema suvremenoj teatrologiji i semiologiji drame. A takvo je uspostavljanje informacijske razmjene neizbježno, ukoliko ne želimo da sporadična uprizorenja Sofokla i Aristofana na suvremenoj sceni ostanu jedinim pokazateljima kontinuiteta zapadnoevropske dramske tradicije.

Slično Menandrovim prolozima koji na samom početku povjeravaju publici sažetak priče koja slijedi, Frost svojem čitaocu u početnih nekoliko stranica knjige (*Introduction, str. 1-17*) podastire sažet prikaz tipologije scenskoga kretanja u Menandrovim komedijama. Rekonstruirati scensko kretanje isključivo na temelju replika, odmah naglašava autor, utoliko je teže što u Menandra jedva da nalazimo one »formulaične« fraze svojstvene rimskim komediografima koje eksplicitno naznačuju premještanja na sceni. Uz nekoliko napomena o tzv. pravilu triju glumaca, o nijemim ulogama u Menandra i o značenju lijevog i desnog postraničnog ulaza na pozornicu, razlaže se kako se sve može najaviti izlazak novoga lika na scenu i kako se uopće takav dolazak motivira, te na koji se način motiviraju i ostvaruju odlasci likova sa scene.

Nova je komedija, poznato je, strogo formaliziran i visoko standardiziran književni proizvod; u središtu je radnje gotovo redovito ljubavni zaplet sa silovanjem, tajnim porodom, prepoznavanjem i *happyendom*. Još u srednjoj komediji likovi su u znatnom stupnju tipizirani i očekivanja gledalaca jasno usmjerena. Sličnu shematiziranost pokazuje i scensko kretanje likova, bitno ograničeno malim brojem glumaca koji su mogli nositi govorne uloge.

U staroj komediji uvjetnost konvencija uopće se ne skriva već se, naprotiv, s uživanjem ističe, pri čemu publici ni u snu ne pada na pamet da se pita koliko je ekstravagantna fantazija aristofanovske fabule sumjerljiva sa stvarnim životom. Nasuprot tomu, u novoj se komediji uspostavlja iznutra proturječna napetost između zahtjeva da se tzv. scenska iluzija što rjeđe razbija pa da se, dakle, ponašanje likova na sceni što više približi ponašanju ljudi u svakodnevici — zato je obraćanje gledaocima, tako karakteristično za staru komediju, ograničeno na neznatnu mjeru — i nimalo prirodnih, vrlo uočljivih konvencija vr-

ste, nametnutih tradicijom i tehničkim ograničenjima.

S obzirom na trajnu opasnost da se »iluzija« ogoli, osobito kritične konstrukcijske točke morali su tvoriti šavovi među sukcesivnim prizorima, mjesta na kojima je neke likove trebalo izvesti iz igre, a druge uvesti, i to tako da to odgovara zakonima vjerodostojnosti; ritam glumačkih izlazaka i ulazaka nije diktirala samo priča, već i fizičke mogućnosti onih triju glumaca koji su imali pravo da se oglase. Imamo li to na umu, jasno je da su izlasci i ulasci likova u novoj komediji istraživaču znatno interesantiji od istoga problema kod Aristofana, koji nije bio pritiješnjen sličnim zahtjevom za vjerodostojnošću.

Pošto je, držeći se vrlo usko shvaćenih činjenica, koncizno izložio skicu gramatike scenskoga kretanja (*gramatika*, doduše, nije autorov termin), preostali dio knjige (*The Extant Plays, str. 21-125*) Frost posvećuje savjesnom seciranju svakog pojedinog izlaska i ulaska u onim Menandrovim komadima koji o tome daju dovoljno nagovještaja (*Štit, Seljak, Dvostruki varalica, Mrzovoljnik, Parničari, Kitaraš, Mrzak čovjek, Djevojka ošišane kose, Samljanka, Sikionac i Komedija nezvjesna naslova*). Svaka bi od tih analiza imala verificirati sustav izložen u uvodu.

Kad čitalac, napredujući od prizora do prizora, napokon stigne do kraja Frostove knjige, teško može odoljeti dojmu kako pred sobom ima zbirku ekscerpata sastavljenu u najboljoj maniri helenističke filologije, impresivnu ne po opsegu, koji je nevelik, već po uloženu trudu samoprijegornog autora koji je potrebne podatke prikupio iz tuđih komentara, pomno ljušteći gole činjenice od neizbježnih ocjena.

Poreći potrebu poslova koji vraćaju dignitet prezrenoj činjenici posljednje je što bi kritičaru trebalo pasti na pamet. I podaci u tijelu teksta, i bilješke što ih autor donosi u njegovu podnožju mogu biti dragocjeno polazište u daljnjem

istraživanju ovoga aspekta grčke drame, ali i vrijedni referentni orijentiri za najširi čitateljski krug. No prigovor koji nije moguće prešutjeti sastoji se u sljedećem: autor je, naprosto, pogriješio u generičkom oblikovanju svoga teksta. Naime, čitavu drugom (glavnom!) dijeļu knjige mjesto je zapravo ili u komentaru Menandrovih komedija (poput Gommeova i Sandbachova), ili u bilješkama priloženim uvodnom tekstu, koji je onda trebalo objaviti ne u obliku samostalne knjige, već u obliku članka. Bilo bi, dakako, drugačije kad bi se radilo o analizi nekog nepoznatog područja, o nekom zadatku kojega se nitko prije Frosta nije prihvatio; tada bi razmatranje ulazaka i izlazaka u pojedinačnim Menandrovim dramama predstavljalo zakonit i organski dio uvodne studije. Kako je, naprotiv, riječ o sažimanju i sistematizaciji nečega što je u cijelosti poznato, ali se nalazi raspršeno po radovima različitoga tipa, od spomenutog priručnika Gommea i Sandbacha, pa do Bainove studije *Actors and Audience* (Oxford 1977) ili Blundellove *Menander and the Monologue* (Göttingen 1980), zaista je suviše no zamarati čitaoca pretresanjem već pretresanih stvari. Da je i sam Frost toga ponekad bio svjestan, svjedoči i jedna od bilježaka na samom početku teksta. »Jedna od glavnih metoda, ulazni monolog«, kaže Frost, »isključena je iz rasprave o tehnicima ulazaka u *Uvodu*, budući da su taj predmet opširno obradili Bain (1977) 135-6 i Blundell (1980) *passim*« (str. 1, bilj. 3). Ukoliko je, dakle, želio ostati vjeran vlastitu polazištu, Frost je jednostavno morao sažeto iznijeti Bainova i Blundellova zapažanja, bez obzira na to što ih je moguće naći elegantno sakupljene u spomenutim knjigama. Naprotiv, ispuštanjem ovoga važnog dramaturškog sredstva gubi se čak i ona kvaliteta knjige koja joj se inače ne bi mogla poreći — usustavljenost i posvećenost obuhvaćenost odabranoga problema.

Drugi nedostatak posljedica je autorova neobjašnjiva straha od sagledavanja ši-

rega konteksta ovih ulazaka i izlazaka — konteksta priče, stvarnoga konteksta, generičkoga konteksta. Iako se u novije vrijeme pozivanje na funkcionalistički pristup filološkoj analizi nerijetko zlorabi kao fraza bez pokrića koja ima unaprijed obesnažiti mogući prigovor, izolirana zapažanja kakva donosi Frost, unatoč uvodnom pokušaju sistematizacije, malo govore o cjelini scenske dimenzije dramskoga teksta. Ta zapažanja ostaju ili previše pojedinačna, ili naprotiv, preopćenita. Primjerice, u kakvu su odnosu Menandrova rješenja prema rješenjima drugih antičkih dramatičara, nema ni riječi (a ipak, kako ističe autor u predgovoru, »svi dramatičari petoga stoljeća u nekom su obliku obrađeni«, str. V). Umjesto inzistiranja na načelnim problemima organizacije scenskoga kretanja s kojima se grčki komediograf susretao, Frost svoju scensku gramatiku svodi na nekoliko šturih rečenica *Uvodu*; umjesto da se ti načelni problemi ilustriraju pojedinačnim, karakterističnim primjerima, Frost osamdeset posto svoga prostora dodjeljuje prepričavanju i komentiranju svih ulazno-izlaznih prizora svake pojedine komedije.

Ukratko, K. B. Frost je jednostavno pretjerao u nastojanju da se zadrži »s ove strane tanke linije koja dijeli legitimno deduciranje radnje od neopravdanih uzleta mašte« (str. V). Shvatljiv zazor od zamki hermeneutičkoga kruga rezultirao je krajnje restriktivnim tumačenjem legitimnosti interpretacije: ono pod kategoriju »neopravdanih uzleta mašte« podvodi gotovo sve. Autor je tako izmakao opasnostima kojih se pribijavao, ali se, zauzvrat, njegovi izvodi neoprostivo približavaju parafrazi. Istina, izbjegavajući do krajnosti mistificiranje ili pridobivanje čitalačke benevolencije bilo kakvim retoričkim zahvatima, autor nikada ne odustaje od jednostavnoga i poštenoga postupka: konciznog i nepri stranog iznošenja rukopisne evidencije i trijeznog vaganja argumenata u korist ove ili one interpretacijske mogućnosti,

bez nastojanja da se po svaku cijenu iznude jednoznačna rješenja. Nema sumnje, te su vrline u filološkom radu nužne. Na žalost, one ni izdaleka nisu dovoljne da bi filologu pribavile višu

ocjenu od pohvale za temeljitost i uloženi trud.

Marina Bricko

I. Bibliotheca Latina et Graeca

— dvije čitna izdanja djela starogrčke, rimske i srednjovjekovne književnosti i filozofije novijeg vijeka sadržavaju pored originala i prijevode s kritičkim aparatom i temeljite komentare —

- 1. KATIL/PJESME (prev. Dubravko Štija) 80,00 din
- 2. ARISTOFAN/PTICE (prev. Mladen Škujar) 80,00 din
- 3. LUKIJE ILI MAČARAC (prev. Darko Novaković) 80,00 din
- 4. LUCIĆ/O KRALJEVSTVU DALMACIJE I HRVATSKE (prev. Bruna Kumarić-Makvić), 1. svezak 80,00 din
- 5. ULPIJAN/REGULI (prev. Ante Romac) 40,00 din
- 6. APICIJE/O EVANJU (prev. Svetlana Šupšak) 60,00 din
- 7. PAULO/SENTENCIJE (prev. Ante Romac) 80,00 din
- 8. MARITON/PRIPOVIJEST O HEREJI I KALINOVI (prev. Darko Novaković) 120,00 din
- 9. KRISTOTEL/O TUMAČENJU (prev. Josip Tumbak) 90,00 din

II. Radovi Latina et Graeca

- 10. Ozren Žunec: MIMESIS 80,00 din
- 11. Robert Matijašić: AGERI RIMSKIH KOLONIJA I PARENCIJA 90,00 din

NOVO!

Do kraja prosinca izći će iz tiska i nova knjigica iz serije *Latina et Graeca* (tločetno izdanje u formatu 9x7 cm)
 AUGUST/MOJA DJELA (MONUMENTUM AUCTORUM) 80,00 din